Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (kitap)

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (Kırgızca: *Деңиз Бойлой Жорткон Ала Дөбөт* / *"Deniz Boyloy Jortkon Ala Döböt"*), Cengiz Aytmatov tarafından 1977 yılında yazılmış olan öyküdür. Ohotsk Denizi kıyılarında yaşayan küçük bir kavim olan Nivih halkından dört kişinin avlanmak için sandal ile denize açılmalarının ardından yaşadıkları anlatılmaktadır. Adını nereden aldığı ise kitabın içinde anlatılır; denizden karaya yaklaşırken uzaktan görünen kayalıklar, sahilde koşan bir köpeğe benzemektedir.[1]

Aytmatov kitabını başlangıç kısmında, arkadaşı olan Nivih kökenli yazar Vladimir Sangi'ye ithaf etmiştir.[2] Sangi'nin küçükken sandalda akrabaları ile denize açıldığı ve siste kayboldukları, kutlu saydıkları bir ördeği gördükten sonra yönlerini bulduklarını Aytmatov'a anlattığı yönünde bilgiler mevcuttur. Hatta bu anlatılanları kullanmak için izin isteyen yazara; "bundan öykü çıkmaz, ama istediğin gibi kullanabilirsin" dediği rivayet edilmektedir.[3]

İçindekiler

Konusu

On yaşındaki Kirisk hayatında ilk kez babası, amcası ve dedesiyle birlikte fok avına çıkar. Ancak bir süre sonra denize sis çöker, fırtınanın içinde kalarak yönlerini yitirirler. Umutlarını yitirdikleri ana yaklaştıklarında kendilerine bir amaç belirlerler; küçük çocuğun kıyıya varabilme olasılığını artırmak için hayatta kalmasını sağlamak. Bunun için de gerekiyorsa kendi yaşamlarını feda etmeye karar verirler.[3]

Yaradılış Efsanesi

Kitabın içerisinde bir bölümde, yeryüzünü yarattığına inanılan Luwr (Türkçe bazı çevirilerde *Lura*)[4] adlı yaban ördeğinin öyküsü anlatılır.

> *"Lura suların üzerine kondu, göğsünden yolduğu tüylerle bir yuva yaptı kendisine Dünyada toprak, işte bu yüzen yuvadan oluştu. Yavaş yavaş büyüdü. Yavaş yavaş çeşitli yaratıklar çıktı ortaya. Bu yaratıklardan biri olan insan, hepsine üstün geldi. Kayak yaparken karların üzerinde gitmeyi, kayık yaparak sularda dolaşmayı öğrendi. Kara ve deniz hayvanlarını avladı. Beslendi ve çoğaldı."*[4]

Kaynakça

- Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (https://kitap.yazarokur.com/deniz-kiyisinda-kosan-ala-kopek) 12 Nisan 2021 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20210412043127/https://kitap.yazarokur.com/deniz-kiyisinda-kosan-ala-kopek). Kitap özeti: Nilay Alakuş, Erişim Tarihi: 06 Haziran 2022
- Derin Anlatı Yapısı Olarak 'Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek'te Hayal Etme Unsurları (https://www.academia.edu/43903211/Derin_Anlat%C4%B1_Yap%C4%B1s%C4%B1_Olarak_Deniz_K%C4%B1y%C4%B1s%C4%B1nda_Ko%C5%9Fan_Ala_K%C3%B6pek_te_Hayal_Etme_Unsurlar%C4%B1), Fatih ARSLAN, "Cengiz Aytmatov" kitabı içinde bölüm, Sayfa: 223-231, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Editör: Ramazan Korkmaz, Birinci Baskı: 2000

Dipnotlar

1. ^ Piebald Dog Running Along the Shore (https://www.angelfire.com/rnb/bashiri/Stories/piebalddog2015.pdf) 6 Mayıs 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220506185458/https://www.angelfire.com/rnb/bashiri/Stories/piebalddog2015.pdf). by Chingiz Aitmatov, Translated by: Alex Miller, 1989, Raduga Publishers, Page:3 **(İngilizce)**
2. ^ Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek, Cengiz Aytmatov, Ötüken Neşriyat, Çeviri: Refik Özdek, 2019, Önsöz Sayfası
3. ^ ***a*** ***b*** Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (https://www.kitapsuuru.com/deniz-kiyisinda-kosan-ala-kopek-2/), Kitap Şuuru, Mehmet YILMAZ, 29 Ekim 2020
4. ^ ***a*** ***b*** Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (https://www.otuken.com.tr/u/otuken/docs/d/e/deniz-k-y-s-nda-kos-an-ala-kopek-1541686729.pdf), Cengiz Aytmatov, Ötüken Neşriyat, Çeviri: Refik Özdek, 2019

Ayrıca bakınız

- Lura
- Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek (film)